

Wstępna ocena przezimowania upraw¹ w 2017 r.

Z przeprowadzonych przez rzeczoznawców wojewódzkich w lutym b.r. badań monolitowych i polowych wynika, że w bieżącym roku uprawy ozime przezimowały zdecydowanie lepiej niż w roku ubiegłym, bez większych strat. Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie tegorocznej zimy był na ogół korzystny dla zimujących roślin. Krótkotrwałe spadki temperatury lokalnie do -25°C przy gruncie występujące przy niewielkiej pokrywie śnieżnej nie zagrażały zimującym oziminom.

Oceniając stan plantacji można stwierdzić, że w większości są one w kondycji od średniej do bardzo dobrej. Straty powstałe w okresie zimowym i wiosennym są nieduże. Pewne zastrzeżenia można mieć do upraw położonych na niższych stanowiskach, na których pojawiły się zastoiska wodne po dość szybkim roztopieniu śniegu i dość obfitych opadach.

Na przeważającym obszarze kraju wznowienie wegetacji roślin ozimych rozpoczęło się w III dekadzie marca. Korzystne warunki agrometeorologiczne w marcu umożliwiły wykonywanie pierwszych wiosennych prac polowych. Lokalnie w pierwszej połowie, a na znacznym obszarze kraju w drugiej połowie miesiąca przystąpiono do siewów owsa, pszenicy jarej, jęczmienia jarego, buraków cukrowych oraz sadzenia ziemniaków. Uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby na początku okresu wegetacyjnego zabezpieczało potrzeby wodne roślin.

W II połowie kwietnia wystąpiły znaczne spadki temperatury, które spowodowały przemarznięcia kwiatów i pąków drzew oraz krzewów owocowych, a także na plantacjach jagodowych.

Ostateczna ocena strat zimowych, jak i wiosennych oraz ocena stanu zasiewów upraw rolnych i ogrodnich zostanie przeprowadzona w drugiej połowie maja br.

Ocena stanu roślin ozimych zasianych jesienią 2016 r., pod zbiory w 2017 r.

Z oceny przeprowadzonej w listopadzie przez rzeczoznawców terenowych GUS wynika, że zbóż ozimych pod zbiory w 2017 r. zasiano około 4,3 mln ha, tj. nieco mniej niż w roku ubiegłym, w tym:

- pszenicy ozimej ponad 1,9 mln ha,
- żyta ponad 900 tys. ha,
- pszenżyta ozimego około 1,2 mln ha,
- jęczmienia ozimego ok. 200 tys. ha.

Powierzchnię obsianą rzepakami i rzepikiem ozimym szacuje się na ponad 0,8 mln ha.

Stan zasiewów ozimych pod zbiory 2017 r. przed wejściem w stan zimowego spoczynku był lepszy od ubiegłorocznego.

W optymalnych terminach agrotechnicznych zasiano około 70 % powierzchni pszenicy ozimej (w 2015 r. – 62%), około 73% powierzchni żyta (w 2015 r. – 69%), około 79% powierzchni jęczmienia ozimego (w 2015 r. – 69%), około 77% powierzchni pszenżyta ozimego (w 2015 r. – 69%), około 76%

---

¹Informacja zawiera wyniki wstępnej oceny przezimowania upraw ozimych oraz roślin sadowniczych przeprowadzonej przez rzeczoznawców wojewódzkich GUS. Oceny dokonano na podstawie badań polowych wykonanych na początku marca oraz przeprowadzonej w końcu marca lustracji pól, łąk i sadów, a także obserwacji warunków agrometeorologicznych i ich wpływu na stan upraw rolnych i ogrodnich.

powierzchni ozimych mieszanek zbożowych (w 2015 r. – 67%) i około 78% powierzchni rzepaku ozimego (w 2015 r. - 62%).

W przekroju terytorialnym największy areał upraw ozimych w optymalnych terminach agrotechnicznych zasiano w województwach centralnych, natomiast największe opóźnienia siewów ozimin wystąpiły w województwach południowych.

Tabl. 1. Ocena stanu zasiewów ozimin w listopadzie 2016 r.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}						
Pszenica	3,5	3,5	3,7	3,8	3,8	3,5	3,5
Żyto	3,4	3,4	3,6	3,6	3,7	3,4	3,6
Jęczmień	3,5	3,6	3,7	3,8	3,7	3,5	3,7
Pszenżyto	3,5	3,5	3,6	3,7	3,8	3,5	3,6
Mieszanki zbożowe	3,4	3,4	3,5	3,6	3,7	3,4	3,5
Rzepak i rzepik	3,4	3,8	3,8	3,8	3,8	3,5	3,7

a) Stopień „5” oznacza stan bardzo dobry, „4” – dobry, „3” – dostateczny, „2” – słaby, „1” – zły, klęskowy.

Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie zimy 2016/2017

Przebieg pogody w listopadzie był na ogół korzystny dla rolnictwa. Utrzymujące się w ciągu miesiąca dodatnie temperatury powietrza podtrzymywały wegetację i stwarzały dobre warunki dla wzrostu i rozwoju ozimin. W okresie tym wykonywane były jesienne prace polowe oraz zbiór roślin okopowych i pastewnych. Oziminy wysiane w optymalnych terminach agrotechnicznych w listopadzie krzewiły się. Dobowe wahania temperatur powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin.

Pogoda w grudniu nie stwarzała większych zagrożeń dla zimujących roślin, a utrzymująca się w ciągu miesiąca wysoka temperatura powietrza, wzrastająca okresami powyżej 5°C zakłócały zimowy spoczynek roślin.

W styczniu panowały zróżnicowane warunki agrometeorologiczne. Notowane głównie w pierwszej połowie miesiąca stosunkowo duże spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu, miejscami nawet poniżej -25°C, spowodowały w wielu rejonach kraju nadmierne wychłodzenie wierzchniej warstwy gleby. Przy niewielkiej na ogół pokrywie śnieżnej (na przeważającym obszarze kraju grubość pokrywy śnieżnej nie przekraczała 10 cm), temperatura gruntu na głębokości wężła krzewienia opadała poniżej wartości krytycznych dla roślin, jednak nie spowodowała znaczących strat w zasiewach upraw ozimych. Występujące lokalnie w ciągu miesiąca silne wysuszające wiatry, przy ujemnej temperaturze powietrza powodowały przemieszczanie śniegu i miejscami powodowały wysmalanie odkrytych roślin.

Przebieg pogody w lutym nie stwarzał na ogół zagrożenia dla zimujących roślin. W drugiej połowie miesiąca pod wpływem wzrastającej temperatury powietrza następowało stopniowe zanikanie pokrywy śnieżnej i rozmarzanie wierzchniej warstwy gruntu. Topniejący śnieg w połączeniu z opadami deszczu tworzył miejscami na polach zastoiska wody. W wyniku dobowych wahań temperatury powietrza powtarzały się procesy zamarzania i rozmarzania wierzchniej warstwy gleby, powodując osłabienie systemu korzeniowego roślin.

Pogoda w marcu nie sprzyjała obsychaniu pól i ogrzewaniu gleby, a także wegetacji ozimin i trwałych użytków zielonych, pomimo tego wcześniej zastosowano nawożenie nawozami mineralnymi oraz dokarmianie dolistne roślin, a także przeprowadzono zabiegi pielęgnacyjne z użyciem herbicydów.

W kwietniu warunki agrometeorologiczne były zróżnicowane, na ogół niekorzystne dla wegetacji i rozwoju roślin.

Tabl. 2. Temperatura powietrza i opady w okresie od jesieni 2016 r. do wiosny 2017 r.

Wyszczególnienie	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	°C	odchylenie od normy ^{a)}	mm	% normy ^{a)}
JESIEŃ ^{b)} 2016				
Wrzesień	15,7	2,8	24,9	41,8
Październik	7,6	-0,7	95,5	222,0
Listopad	3,3	0,3	45,0	110
ZIMA ^{b)} 2016/2017				
Grudzień	1,0	1,2	44	109,0
Styczeń	-3,8	-2,0	17	54,6
Luty	-0,1	0,8	33	128,0
WIOSNA ^{b)} 2017				
Marzec	5,8	3,1	39,7	119,0

a) jako normę IMiGW przyjmuje od 2002 r. średnie z lat 1971-2000

b) średnie miesięczne. /obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/.

Wstępna ocena przezimowania zbóż ozimych oraz rzepaku i rzepiku

Z badań monolitowych i polowych przeprowadzonych przez rzeczoznawców wojewódzkich pod koniec lutego br. wynika, że uprawy ozime w całym kraju przezimowały znacznie lepiej niż w roku ubiegłym. Zaobserwowane lokalnie straty zimowe (uszkodzenia roślin) powstały w wyniku:

- wypadania roślin na plantacjach zasianych po optymalnych terminach agrotechnicznych, gdzie jesienią wschody były nierównomierne,
- opadów śniegu i deszczu w końcowym okresie zimy przy zamrożonej glebie, które powodowały występowanie zastoisk wody i wymoknięcia roślin.

Według oceny rzeczoznawców wojewódzkich GUS, w kraju do zaorania zakwalifikowano tylko ok. 0,9% powierzchni zasiewów zbóż ozimych oraz ok. 1,1% rzepaku i rzepiku ozimego. Największe straty w powierzchni plantacji rzepaku i rzepiku ozimego odnotowano w województwach wielkopolskim – 4% i lubuskim – 6%, natomiast zbóż ozimych najwięcej planuje się zaorać w województwie wielkopolskim – ok. 5%.

W badanych próbach polowych udział roślin żywych i nasion kielkujących wyniósł w bieżącym roku dla pszenicy ozimej – ponad 94% (o 7 pkt. proc. więcej niż w roku ubiegłym), dla żyta – 97% (o 2 pkt. proc. więcej), dla jęczmienia ozimego – 96% (o 6 pkt. proc. więcej), dla pszenżyta ozimego – 96% (o 5 pkt. proc. więcej niż w roku ubiegłym), a dla rzepaku i rzepiku ozimego – 90% (o 11 pkt. proc. więcej niż w roku ubiegłym). Ponadto w badanych próbach monolitowych stwierdzono od 2% do 6% roślin wątliwych. Najwięcej roślin wątliwych zanotowano na plantacjach rzepaku i rzepiku ozimego.

Z cyfrowej analizy zdjęć satelitarnych stanu rozwoju upraw, wykonanej w Instytucie Geodezji i Kartografii wynika, że w I dekadzie kwietnia 2017 r. sytuacja rozwoju roślin, wyrażona wielkością wskaźnika NDVI, była dla większości województw lepsza (lub znacznie lepsza), natomiast w drugiej dekadzie kwietnia stan rozwoju roślin był gorszy w zachodnich i centralnych województwach w porównaniu z analogicznymi dekadami roku ubiegłego spowodowany niekorzystnymi warunkami agrometeorologicznymi.

Ocena przezimowania drzew, krzewów owocowych i plantacji jagodowych oraz stan upraw ogrodniczych

Rośliny sadownicze przezimowały na ogół bardzo dobrze - po zimie 2016/2017 w sadach nie odnotowano praktycznie żadnych strat. Silne mrozy występujące w styczniu, przy niewielkiej okrywie śnieżnej, spowodowały natomiast w niektórych rejonach kraju uszkodzenia na plantacjach truskawek, a straty te dotyczyły szczególnie młodych nasadzeń z 2016 r.

Ruszenie vegetacji drzew i krzewów owocowych oraz truskawek obserwowano już w II połowie marca, jednak wiosenne chłody przyczyniły się do jej spowolnienia. W celu przyspieszenia wzrostu truskawek, wiele plantacji zostało przykrytych folią lub agrowłókniną. Rośliny sadownicze rozpoczęły wiosenną vegetację przeważnie później niż w roku poprzednim. Najwcześniejsze gatunki drzew (brzoskwinie, morele) zaczęły kwitnąć lokalnie w pierwszej dekadzie kwietnia. Spadki temperatury, które wystąpiły w kwietniu, spowodowały uszkodzenia w kwitnących drzewach i krzewach owocowych oraz na plantacjach roślin jagodowych. Straty powstałe w sadach i na plantacjach jagodowych uzależnione są od ukształtowania terenu, fazy rozwoju, zaawansowania vegetacji oraz uprawianych gatunków i odmian.

Warunki agrometeorologiczne oraz stan zaawansowania siewów warzyw gruntowych jest bardzo zróżnicowany w poszczególnych rejonach kraju. Na przeważającym obszarze, do siewu warzyw przystąpiono w III dekadzie marca, lecz ich zaawansowanie było na ogół gorsze niż w roku ubiegłym. Wielu rolników wstrzymało się z siewem oraz wysadzaniem rozsąd warzyw ze względu na chłody oraz nadmierne uwilgotnienie gleby. Warunki do wschodów roślin warzywniczych były również bardzo zróżnicowane. Wzrost temperatury w pierwszej dekadzie kwietnia sprzyjał przeprowadzaniu siewów i początkowym wschodom roślin. Rozwój roślin został zahamowany przez dość niskie temperatury występujące w drugiej dekadzie kwietnia oraz opady śniegu odnotowane w niektórych rejonach kraju.

Załącznik:

Stan rozwoju upraw wg województw w I i II dekadzie kwietnia 2017 r. w porównaniu z analogicznymi dekadami roku poprzedniego.

Opracowanie merytoryczne:
Departament Rolnictwa
Stanisław Niszczota
Tel: 22 608 33 53

Rzeczposzechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Dawidziuk
Tel: 22 608 3475, 22 608 3009
e-mail: rzecznik@stat.gov.pl

Więcej na: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/>

Mapy opracowane przez Instytut Geodezji i Kartografii - Zakład Teledetekcji, na podstawie analizy cyfrowej zdjęć satelitarnych NOAA

**Porównanie stanu rozwoju upraw wg województw
Dekada 10 1 - 10 kwietnia 2017 r.**

Wartosci wskaźnika zieleni w 2017 roku porównane z wartosciami wskaźnika z tej samej dekady roku poprzedniego

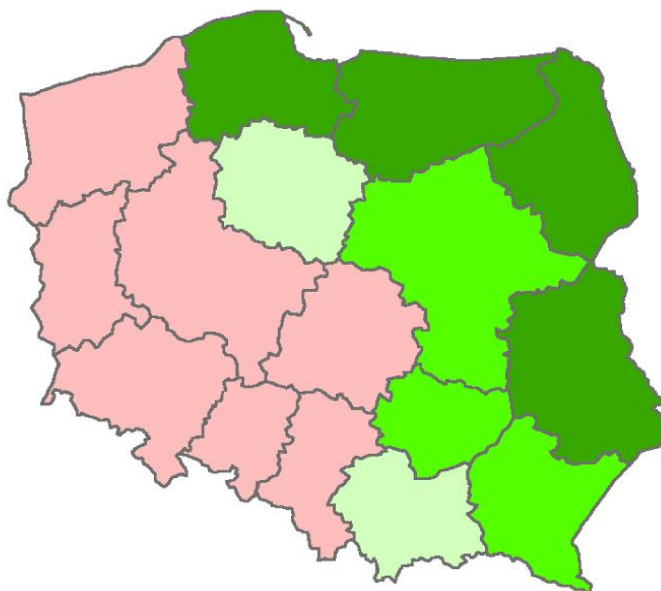
- Znacznie lepiej: > 120 %
- Lepiej: 105 - 120 %
- Podobnie: 90 - 105 %
- Gorzej: 75 - 90 %
- Znacznie gorzej: < 75 %

Instytut Geodezji i Kartografii, Zakład Teledetekcji

Zródło informacji: cyfrowa analiza zdjęć satelitarnych NOAA

**Porównanie stanu rozwoju upraw wg województw
Dekada 11 11 - 20 kwietnia 2017 r.**

Wartosci wskaźnika zieleni w 2017 roku porównane z wartosciami wskaźnika z tej samej dekady roku poprzedniego

- Znacznie lepiej: > 120 %
- Lepiej: 105 - 120 %
- Podobnie: 90 - 105 %
- Gorzej: 75 - 90 %
- Znacznie gorzej: < 75 %

Instytut Geodezji i Kartografii, Zakład Teledetekcji

Zródło informacji: cyfrowa analiza zdjęć satelitarnych NOAA